

LEERLIJN WEERBARE KINDEREN IN HET PO

CONCEPT

VOOR: KINDEREN, OPVOEDERS EN PROFESSIONALS

Toelichting

INTRO

In gemeente Tilburg is de doorlopende leerlijn 'weerbare kinderen in het PO' ontwikkeld die een stevige basis legt voor een gezonde en veilige sociaal emotionele ontwikkeling op het gebied van weerbaarheid en veerkracht. Want wat doe je als je te maken krijgt met bijvoorbeeld geweldssituaties bij jou thuis? Hoe kun je reageren op een situatie welke voor jou niet prettig voelt? En wat zijn jouw rechten als kind? Het is heel belangrijk dat kinderen hierover educatie aangeboden krijgen, zodat zij op een leeftijdsadequate wijze leren hoe ze met dergelijke situaties om kunnen gaan.

Jaarlijks zijn ruim 119.000 kinderen slachtoffer (NJI) van een vorm van kindermishandeling, zoals verwaarlozing, fysieke of psychische mishandeling of seksueel misbruik. Dat is omgerekend 1 kind in elke schoolklas. Hoe zorgen we dat kinderen en jongeren voldoende weerbaar zijn? Dat kinderen weten wat grenzen zijn, hoe ze respectvol met anderen kunnen omgaan en waar ze terecht kunnen als zij of een vriendje slachtoffer zijn van een vorm van machtsmisbruik?

Alle leerlingen hebben recht op onderwijs en een thuissituatie waarin zij zich veilig voelen en gehoord worden. Daar hoort ook bij dat elk kind op school problemen thuis of elders kan bespreken. En dat de professionals signalen van onveiligheid herkennen en op zoek gaan naar de juiste hulp of ondersteuning. School is de aangewezen plek om al vanaf jonge leeftijd met kinderen te werken aan weerbaarheid. Met hen te praten over de rechten van elk kind om veilig op te groeien. Onderwerpen als kinderrechten, kindermishandeling, seksuele en relationele weerbaarheid en internetveiligheid moeten gedurende de hele basisschoolleeftijd besproken worden. Op die manier weten kinderen wat hun grenzen, wensen en rechten zijn en waar ze terecht kunnen als ze hulp nodig hebben. Door al op jonge leeftijd het bewustzijn en de weerbaarheid van kinderen te vergroten, hopen we het enorme aantal slachtoffers terug te dringen.

De leerlijn weerbare kinderen in het PO is een vast onderdeel binnen het schooljaar in ieder leerjaar. Het thema wordt ieder jaar behandeld afgestemd op de ontwikkelingsleeftijd van het kind, zodat het onderwerp ook beter beklijft en er herkenning voor de kinderen optreedt. Het betreft dus een 'doorlopend' aanbod, waarbij ieder jaar aandacht wordt besteed aan deze o zo belangrijke thematiek. Waarbij aandacht is voor zowel aanbod voor kinderen, professionals als ouders/opvoeders.

LESAANBOD VOOR DE KINDEREN IN GROEP 1 T/M 8

Lentekriebels - Groep 1 t/m 8

Lentekriebels is een leuke manier en een goed begin om schoolbreed aandacht te geven aan relationele en seksuele vorming. Kinderen maken vanaf de geboorte een seksuele ontwikkeling door en hebben al veel vragen over het thema. De school sluit met de lessen relationele en seksuele vorming aan op deze ontwikkeling en geeft ze de juiste kennis en vaardigheden. Kinderen raken vertrouwd met het thema en leren dat het een normaal onderwerp is om over te praten en dat zij hierin hun wensen en grenzen mogen aangeven. Door deze lessen ontwikkelen kinderen zich tot mensen die respect hebben voor zichzelf en anderen. Ze zijn zich bewust van hun eigen en andermans gevoelens, wensen, opvattingen en mogelijkheden. En maken verantwoorde keuzes op het gebied van relaties en seksualiteit. De Week van de Lentekriebels is een nationale projectweek voor het speciaal- en basisonderwijs. Deelnemende scholen geven een week lang les over weerbaarheid, relaties en seksualiteit via de erkende lesmethode Kriebels in je buik. De projectweek helpt om deze thema's structureel in het schoolplan op te nemen. Als school kun je kiezen om Lentekriebels tijdens deze projectweek uit te voeren, maar het kan ook gedurende het gehele schooljaar in alle leerjaren.

Schildje - Groep 1 t/m 4

Het lespakket maakt vanaf groep 1 en 2 het onderwerp kindermishandeling (preventief) bespreekbaar. Het signaleren en bespreekbaar maken van elke vorm van kindermishandeling is de allerbelangrijkste stap om iets te kunnen doen aan het veilig opgroeien van kinderen. Samen werken aan het doorbreken van handelingsverlegenheid bij professionals, weten wat te doen en hoe in actie te komen. Schildje staat minstens één lesweek centraal, waarbij iedere dag op een luchtige en laagdrempelige manier aandacht wordt besteed aan het onderwerp kindermishandeling. Dit wordt o.a. gedaan middels een praatplaat, een prentenboek, de geheimpjesdoos van juf Toos, het 'nee' leren zeggen en de troostkoffer van duif Berta. Een methode welke aansluit op de belevingswereld en de ontwikkeling van het jonge kind! Er wordt gewerkt aan de sociaal emotionele ontwikkeling en de weerbaarheid.

In groep 3 en 4 komt Schildje terug, afgestemd op de volgende fase van ontwikkeling, zelfstandigheid en sociaal-emotionele ontwikkeling. Dit zorgt voor herkenning en erkenning. In minimaal één lesweek wordt aandacht besteed aan het onderwerp kindermishandeling en weerbaarheid. Dit wordt o.a. gedaan middels Schildjes logeerkoffer, levend kwartet, de geheimpjesdoos van juf Toos, het planten van vergeet-me-nietjes, een digitaal spel rondom het leren classificeren van situaties en de emotie-bus.

Wil je Schildje zien?
Klik hier!

Blue, Yellow & Pink - Groep 3 t/m 6

Vanuit de Taskforce Kindermishandeling is in november 2019 de kindercampagne Blue gelanceerd. Blue is een animatiefiguurtje dat kinderen leert dat het niet oké is als iemand je pijn doet en dat er hulp is. Blue heeft in juni 2020 versterking gekregen van het animatiefiguurtje Yellow. En binnenkort schiet ook vriendje Pink te hulp. De campagne bestaat onder meer uit een animatiefilmpje en korte stripverhalen. Er is in samenwerking met Fontys Pedagogiek een lesaanbod ontwikkeld waarbij Blue, Yellow & Pink al spelenderwijs met kinderen in groep 3 t/m 6 in gesprek gaan over de thema's grenzen aangeven, respectvol met elkaar omgaan en hulp vragen.

Dit is Blue

En dit zijn vriendje Yellow

Kinderrechten NU - Groep 6 en 7

KNRU behandelt de kinderrechten in de klas. Niet door erover te praten, maar kinderen met elkaar te laten praten. Binnen KRNU in de klas is er aandacht voor de positieve gezondheid van alle kinderen, waarbij specifieke thema's als pesten, kindermantelzorg, kindermishandeling, armoede, echtscheiding, en chronisch ziek aan bod komen. KRNU in de klas legt het fundament bij kinderen om eigen regie te nemen op hun leven en actief deel te nemen aan de maatschappij (kinderparticipatie). Het welzijn van het kind komt centraal te staan in plaats van dat zorgen van ouders of leerkracht/professionals leidend zijn. KinderrechtenNU (KRNU) geeft het kind de kans om zelf na te denken over wat het nodig heeft om veilig, gezond en gelukkig op te groeien en hierin een eigen stem te hebben. Kinderen denken hierbij ook na bij wie zij terecht kunnen als het even niet meer gaat. En zo weten wij – ouders en professionals – of de huidige voorzieningen en bescherming toereikend zijn en laat volwassenen – ouders en professionals – ontdekken hoe zonder oordeel te luisteren naar wat het kind te vertellen heeft, zodat zij het kind tijdig en adequaat kunnen bijstaan en hulp kunnen bieden bij wat het kind nodig heeft. KRNU in de klas gaat verder dan alleen informatieoverdracht, het kind wordt gesterkt in zijn weerbaarheid en welzijn en leert om hulp vragen. Het versterkt een veilig en positief groepsklimaat in de klas. Professionals krijgen vroegtijdig zicht op kwetsbare opgroeisituaties en mogelijkheid om hier proactief op te interveniëren en een passend hulpaanbod doen. 'KinderrechtenNU in de klas' wordt begeleid door de kinderrechtencoach van de Jeugdgezondheid van de GGD, samen met andere professionals in en rond school.

Dit is een voorbeeld van KRNU in de klas

Marietje Kessels Project - Groep 7 en 8

Het Marietje Kessels Project is een sekspecifieke weerbaarheidstraining voor groepen 7 en 8. Het omvat 12 lessen van 1 uur die op school onder schooltijd worden aangeboden. De basis van de lessen zijn psychofysiek waardoor kinderen ervaren leren. De kinderen leren op te komen voor zichzelf. Ze bespreken met elkaar hoe ze onveilige situaties kunnen voorkomen. En als ze er toch in komen, hoe ze zichzelf in veiligheid kunnen brengen en om hulp kunnen vragen. In de lessen stimuleren we kinderen om te vertrouwen op hun eigen gevoelens en intuïtie. Daarnaast leren de kinderen zich in te leven in de gevoelens van een ander, grenzen van anderen te respecteren en negatieve groepsdruk te weerstaan. In themalessen komen de thema's kindermishandeling, groepsdruk, pesten en internetveiligheid aan bod.

TRAININGSAANBOD VOOR ONDERWIJSPROFessionALS

Als je je zorgen maakt om een kind is het belangrijk dat je weet wat je moet doen. De meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling helpt professionals bij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling. Aan de hand van 5 stappen bepalen professionals of ze een melding moeten doen bij Veilig Thuis en of er voldoende hulp kan worden ingezet. Ga je namelijk met jouw kinderen in de groep aan de slag met het lesaanbod vanuit de leerlijn, is het noodzakelijk dat je weet hoe te handelen bij signalen, onthullingen en onderbuikgevoelens. Er is een uniek trainingsaanbod samengesteld dat voor jou de basis biedt om met de leerlijn aan de slag te gaan. Er wordt aandacht besteedt aan o.a. signalen bij kindermishandeling en andere nare jeugdervaringen, de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling, seksuele en relationele weerbaarheid en je ontvangt eveneens tips en tools rondom de methode waarmee jij in de praktijk gaat werken (indien van toepassing). Dus geen langdurige meerdaagse training, maar doordat wij de handen ineengeslagen hebben ontvang jij alle benodigde informatie, kennis & handvatten op één dagdeel! Je kunt hierna meteen aan de slag.

AANBOD VOOR OUDERS & OPVOEDERS

Uiteraard is het erg belangrijk dat ouders en opvoeders op de hoogte zijn van het lesaanbod en activiteiten op het gebied van weerbaarheid en veerkracht binnen de school. In een interactieve ouderavond zullen wij uitleg geven over de doorlopende leerlijn, de thema's weerbaarheid, seksualiteit en nare jeugdervaringen. We gaan ook in op wat ouders en opvoeders thuis kunnen verwachten, maar ook zeker kunnen doen om hun kind voor te bereiden op een weerbare toekomst! We gaan graag samen het gesprek aan. Indien ouders en opvoeders zorgen hebben over hun kind, luisteren wij graag en kunnen wij hen van advies voorzien rondom eventuele hulpverlening.

WAT LEVERT HET ONS OP?

Jij wil toch ook dat de kinderen in jouw klas een veilige en weerbare toekomst tegemoet gaan? De leerlijn sluit aan op de kerndoelen (kernen: zelf, zelfsturing, de ander, relaties en kiezen) behorende bij de sociaal-emotionele ontwikkeling waar aan gewerkt wordt. Aan scholen welke structureel werken aan het thema 'weerbare en veerkrachtige' kinderen wordt het Tilburgse vignet 'veilige school' uitgereikt. Dit keurmerk is uiteraard een pluspunt in de communicatie naar (toekomstige) ouders en opvoeders. Ten slotte: Jij kunt het verschil maken voor het kind in een onveilige thuissituatie!

TIJDSINVESTERING

Dit is afhankelijk van het gekozen aanbod. Maar... Jij bent gemotiveerd: wij ontzorgen waar mogelijk! Ons advies: leerkrachten volgen de basistraining (1 dagdeel) en gaan daarna zelf aan de slag met het lesaanbod (m.u.v. Marietje Kessels Project deze lessen worden verzorgd door gecertificeerde trainers). Wij denken mee in het organiseren van een ouderavond en leveren filmpjes/materialen die jullie kunnen gebruiken, of wij verzorgen de avond voor jullie. Ook denken wij mee in het informeren en de connectie aangaan met de wijk. **SAMEN STERK, VOOR WEERBARE KINDEREN IN HET PO!**